

Womhaj Bóh!

Číslo 9.
3. měřza

Četník 5.
1895.

Serbske njedželske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihicziščejetni w Budyschinje a su tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Njedžela Invocavit.

Łuf. 18, 31: Wón ws a k sebi tych dwanaće a džesche k nim: Šlaj, my džemy horje do Jerusalema a wschitko budže dołonjane, šchtož pižane je psches profetow wot čłowškeho kyna.

Ma šapocžatku kwjateho póstneho čaša, do kotrehož kmy nětko šastupili, šteji tuto słowo našeho Knjesa, w kotrymž kwojim wučomnikam kwoje čerpenje pschpowjeda: Šlaj, my džemy horje do Jerusalema. Niz přeni kručž namałamy našeho Knjesa na pucžu do kwjateho města Jerusalema. Šizo jako 12lětneho hólčez a widžimy jeho s jeho starschimaj horje čahnyč na jutrowny kwjedžen a posdžišcho, hdyž běšche wustupował jako profeta, móžny w słowach a skutkach, jeho jako tam nadeńdžemy. Ale kaji rosdžel mjes tamnym a mjes něčzišchim pucžowanjom do Jerusalema. Tehdy jako 12lětny hólčez na ranju kwojeho šemškeho žiwjenja nětko jako 33lětny muž na kónzu kwojeho šemškeho kłodženja. Tehdy běšche k kwjatemu wješelu khwatał do kwjateho města a šydał w templu, nětko pał wjedžesche jeho pucž do najhórscheho čerpenja. Nětko je hodžina pschisčła, hdžež dyrbi kšiz na šo wsacž, s černjowej křonu šo křonowacž dacž a hórki khelich hacž do posłedneje krepki wupicž, nětko widži w duchu šahrodu Gethsemane a hórku Golgatha, nětko ma šo passah kwjeczicž kaž hiščeze ženje, nětko dyrbi wón šam šo jako jutrowne jehnjo šarešacž dacž. To wscho tón Knjes doprědka wě a teho dla kwojim wučomnikam pschpowjeda: Šlaj, my džemy horje do Jerusalema.

Do Jerusalema, do kralowškeho města, čehnje wěčny kral, Boži Šsyn do Božeho města, Bože jehnjo do města woporow, tón šbóžnik do města, hdžež drje mějesche najhórsche čwile pschětracž, ale tež najkrafnišche dobyče dobyč, kmjerczi tu móž wsacž a nowe žiwjenje do šwěta pschinyšcž. Do Jerusalema, do wyšoko ležaneho města čehnje tón Knjes, ale hłuboko nuts do čěmneje nož čerpenja.

Tón, wo kotrymž psalmista špěwa, šo je najrješchi bjes čłowškimi džěčzimi, budže nětko šanicžowany a najhubjenišchi mjes ludžimi, jedyn muž tych bolosčow. Tón čizny, kiž wo žanym hrěchu nicžo njewjedžesche, budže jako šłóšnik šakudženy, tón prawy wumrije a woprue našche hrěchi na drjewje, tón kiž je a ma to žiwjenje, ma kmjercž pschětracž. A čoho dla to wschitko? Šo bychmy my měli wodacže našchich hrěchow, žiwjenje a šbóžnosč, šo bychmy my se šłódkim trošchtom šo wofšewili. Šdyž to prawje šrosymimy, dha dyrbymy we wěrnej pokucž: wušnacž: Wón je našchich pschěstupjenjow dla šranjeny a našchich hrěchow dla šbity, dha dyrbymy šo modlicž: Ša šym to šawinował, šchtož ty šy pschecžerpil, te pułi šy ty ššhował, kiž ja běch šaklužik. Ša šłóšnik šteju tudy, mje njekudž šurowje, to prošchu hrěšnik khudy, čin šo mnu po hnadže. Šo hnadže je wón s nami činil, hdyž je horje šchol do Jerusalema, šo njetřebali my hič na to město, hdžež je wucze a šubowškipjenje. Teho dla je Šesuf šchol do šemškeho Jerusalema šo móhli my šacžahnyč do Jerusalema, kotrež horkach je, do města se šlotymi hašami a s bljščezatnymi wrotami wot parlow. Njeje to lubosč psche wšchu měru?

Piches czerpjenje a wumrjecze sbóznika je so dokonjalo, sčtož bēšche wot wēcznoſcze wobſamtnjene we Bożej radže, wot ſpoczatka piſane w knihach wērnoscze, dolho wēſchczene piches profetow a piches ert ſbóznika ſameho huſcziſcho wuczomnikam pſchpowjedane. Czujcich ty, ſo je teſz ſa tebe czerpił a wumrjel? Snajcich ty jehowutrobu polnu luboſcze k khudym hrēſchnikam? Eſy ty hižo na twojej wutrobje ſaczuwał tón mēr, kotryž wón tebi dawa? Pſchewodž jehowutrobu na jehowutrobu na jehowutrobu na jehowutrobu. Ty ſmēſcich bohate ſohnowanje. A hdyž potom twoja poſlednja hodžinka pſchindže, mōžeſcich w twjerdej mērze do teho, kiž je tebe wumohl, warbował a dobył prajicž: Slaj, ja du horje do Seruſalema. Hamjen.

Wopornitwa luboſcž.

(Boſtracžowanie.)

Hanža ſebi na bliſki ſwjatkowny czaſ pomyšli, hdyž budže wjele džel a dwojaka ſaſlužba. W tym czaſu dže by wona pſchezo zyle nozy ſedžala, ſo by wſchitke ſkaſanja domoſtarala.

A tak teſz ſažo bēšche. Sejny knjes ſo jeje jednu džeń wopraſcha, hacž je ſwólniwa ſchtyri abo pjecž hodžinow ſa džeń dlēje dželacž, hdyž jej to ſaplaczi. Hanža to i radoſcžu pſchija, na to dže bēšche czaſala.

So by Hanžu pſchezo k ruzy mēl, jej knjes w ſwojim domje komorku ſa nōž pſchewoſtaji, pſchetož ſtarſchiſke wobhydlenie bēšche daloko. Ty by wjele droheho czaſa pſchebēhala.

A nētko ſo jehla hibaiſche wot ranja hacž k wjecžoru a hdyž bychu druhe dželaczeſki pſchetake a domoj ſchle, by ſo Hanža hiſchcže i jenej drugej twjerdže ſynyla a dale ſchila, doniž jej woczi bolecz njeſapocznyſchtej.

Wona teho kēdžbu njemējeſche. Wona bēšche ſwoje žiwe dny dobrej woczi mēla a ſebi myſleſche: to budže ſažo lēpje.

Lēpje paſ njebu, ale hōrje. Nawobleczenie jehly pſchezo czežo dželche; wona wuſchto wjazy njetrjechi a dyrbiſche ſuſodžinu wo tu pomoz proſhycž. Bōrny ſapocža ſo jej pſched woczomaj cžmicž a cžorne platy wona wjazy ſchicž njemōžeſche, i najmjeńſcha niž pſchi ſwēžy. A ſchto to bēšche? Nawo mējeſche woczi ſalēpjenej, wona dyrbiſche jej prjedy i cžoplej wodu wotmacžecž. A kajke kałanje bēšche w woczomaj?

Na ſwojeju ſtarſcheju ſebi myſlo teho kēdžbu njemējeſche. Wona dyrbiſche dželacž, pjenjeſy ſa pſchedatej wopuſchi bēchu pſchetriebane. A duž wona pilnje dale dželaiſche, doniž jejny knjes jej njewobaraſche a ju njemuſowaſche, ſo by ſo lēkarja wo radu praſchala.

Hanža ſo naſtrōži. Nētko haſle, hdyž drubi ju kēdžblimu ſejini, wona cžujeſche, kaſ khorej bēſchtej jejnej woczi.

Na druhe ranje ſo k lēkarjej poda. Tón ju pſchepnyta a jej hubjeny troſcht da: tſi njedžele nicžo dželacž a w cžmowej iſtwi pſchebnyčž.

Tſi njedžele — to rēkaſche tola: na žnjach koſu do boka cžiznyčž a ruzy do klina položicž, to rēkaſche ſo rjaneje ſaſlužby wſdacž, na kotryž bēšche ſo wjeſelila — ſtarſcheju dla.

Wona cžyſche jo docžinicž; wona ſebi myſleſche, ſo je lēkar wēž hōrje cžinil — a po ſwjatkach bēšche tola teſz hiſchcže czaſ, tu woczazu khuru ſejinicž. Na druhe ranje paſ ſama poſna, ſo lēkar pſchewjele prajil njebēšche.

Eſyſy ſo jej i woczow lijaču, to paſ nicžo njepomhaſche.

„Njeplakaj, wbohe dželcžo“, praji ſarač, kotryž ju jedyn džeń w jejnej iſtwicžy wopyta. „Eſo modlicž je lēpje, hacž plakačž.“

Ach, modlila bēšche ſo huſto doſcž! Zadny džeń ſo minyl njebēšche, hdyž pobožne dželcžo pſched njebjeſkim Wōtzom ſwoju wutrobu wuſypalo a jehowutrobu wo pomoz proſylo njebēšche; a ſo bēšche Hanža dobry ſkutk hacž dotal wuwjeicž mohla, to bēšche ſa wuſyſchenje ſwojeje proſtowy wobhladała, a wona bēšche wſcha ſbožowna w tej myſli, ſo bēšche Wōh tón knjes je ſwojej mozu w jejnej ſlaboſczi ſylny. Tola nētko? Njebēšche Wōh ſwoje woblicž wot njeje wotwobrocžil? Semu ſnawo bēšche ſo to wſchēdne wolanje wotudžilo. — Abw bēšche wona ſnawo ſwoje ſdobne prožowanie i nēkaſkim hrēchom womajala?

Wona ſo je wſchelaſimi czežkimi myſlemi tyſcheſche, doniž ſkōcžnje wjazy wutracž njemōžeſche a k ſwojemu duſchepaſtyrjej khwataſche.

Tón ſpyta jej ſnutſkownu nuſu položicž a pſchi tym napominanju woſta: „Modl ſo, dželcžo, modl ſo bjes pſcheſtačža! Wōn tebi wēſcže durje wotewri, pſchetož hdyž ſo nam ida, ſo lute „nē“

ſlychimy, cže wón tola ſawo „haj“ prajicž. Mjes tym njebudž, w ſtaroczi twojeju ſtarſcheju dla, ja budu ſo ſa njeju ſtaracž.“

Hanža ſo doſtojnemu knjeſej podžakowa a dželche ſama do cžyſchiny. Wo nēczim ſo wopradowe wichor ſtarocze a ſtyknoſcže w nej lehu, wona mōžeſche ſebi nētko zyle ſmērom na ſwojeju ſtarſcheju myſlicž, dokelž bēšche wotwjerdžena w domerjenju. Zenož ta myſl dyſ a dyſ wotuczi kaſ ſcherjenje, ſo Wōh ſnawo wo nju njerodži, ſo ſnawo jehowutrobu hōdna njeje, dokelž bē ſo do jeje neje woporniwije luboſcže ſa ſtarſcheju nēſchto hrēchneje ſawowole ſmēſchalo; to wona Bohu lubemu knjeſej i wutrobu wotproſy, a ſcherjenje ſo ſhubi.

III.

Eſkōcžto pſchezo wyſche pſchindže a ſwēczjeſche nētko i wotnom do komorki nuts, kotryž mējeſche Hanža w ſwojeho knjeſowym domje. Duž dyrbiſche ſo wotno ſapojſhycž. Ale bēloplatomy ſawēſchł njedobahaſche, ſo mohł zylu ſwētloſcž wotdžeržecž.

Lēkar teho dla khorej ſchpotku wyſche woczow wuſaja. So by pjenjeſy ſa nju lutowala, kruč papjery wja a ſebi ſama tajku ſchpotku hromadže ſlēpi.

Jako cžyſche k temu runje wot nowinow kruč papjery wotrēſacž, jeje wōcžto pſchypadnje na wotwjenje. i toktym piſmom cžyſchcžane, padže, kotrež mējeſche ſo tak:

„Tſizyczi ſchēſnakow placzu ſa kōždy ſtrowy cžlowiſki proſkowny ſub i tym wumēnjenjom, ſo ſmēm ſebi jón ſam wutrchnyčž.“

Dr. Wolf.“

Kaž by bliſk nuts dyrił, wona ſama ſaſtrōžena ſedžeſche. Wo malej khwilzy poſtoczi, wobej ruzy k njebeſkam wupſchetrē a ſawola: „Božo, mōj Božo, to je wot tebe, to je wotwjenje na moje ſdychowanie! Ja nētko widžu: Ty nje wopuſchcžil njeſy, ty hiſchcže i hnadu na mnje hladaſch a cžeſch mi druhe durje woczinicž.“

(Boſtracžowanie.)

Wērnocž biblije, ſakitana pſchecžiwow jeje njepſchecželam.

Kak ſo iſraelſki lud po nēczim pod Božim wōdženjom roſwowa?

(Boſtracžowanie.)

Wobſedžeńſtowo.

Zylly kraj ſluſcha po 3. Mōjſ. 25, 23 Bohu ſamemu: „Wy njedyrbicže te pola pſchedawacž na wēczne; pſchetož tón kraj je mōj, a wy ſcže zuſomnižy a podrožnižy pſchede mnu.“ Zyllemu ludej hromadže je wón daty, ſo by jón wužił, 2. Mōjſ. 34, 24. Wón jón 4. Mōjſ. 26, 53—55; 33, 54 narodam roſdželi, narod ſplaham 4. Mōjſ. 33, 54, ſplah ſažo jenotliwym ſwōjbam, 4. Mōjſ. 27. Tak zylly ſtatny porjad na ſwōjſcju wotpoczujc.

Kōžda ſwōjba wužije wunoſchł kraja, po tajkim to njeje jenož wſchitlich hromadže kraj, ſo hōdno njebylo, ſo by ſo jedyn na ſwojim polu bóle prožowal, hacž drubi. Ale kōžda ſwōjba je teſz w ſwojim wobſedžeńſtwje pſched tym ſaſchowany, ſo mohla wſcha wotkudnyčž. Hdyž wobſedžeſ wotkudnje, ſo dyrbi pſchedacž, nēſchto i pſchecželſtwa kublo kupi. Wón je na to waſchnje pſched tym ſaſchowany, ſo dyrbił jo pſchetunjo pſchedacž, pſchezo mōže wón ſwoje herbowane kublo zyle abo i džel a wrōcžo kupicž, 3. Mōjſ. 25, 24 (i wuwjacžom mēſchcžanſkich khezow), i jubeljſkim lētom, to je i 50. lētom, paſ 3. Mōjſ. 25 kublo pſchezo ſažo ſwōjſcju pſchypadnje. Kublo ſo po tajkim po prawom ženje njepſcheda, jenož wužił i njejo hacž k 50. lētej na druheho pſchēdže. (Eſo wē, ſo ſo po tym teſz placžina wobliczi.) Njemōžne paſ pſches to je; ſo by pſches mēru wulke bohactwo i nakupjenja mnohich kublow naſtalo. Kaſ derje tajki ſawo ſkutkuje! Pſches njeſwōže, jebanſtowo, hubjene lēto mōže nēkotry ratač k temu dōncž, ſo dyrbi pſchedacž. Lēpſche czaſy pſchindju, wón ſo ſažo poſbēhnje, ale mjes tym jehowutrobu wobſedžeńſtowo trōjzy taſ wjele placzi a ſkōcžnje ani na pſchedaſ njeje. Sa tajkeho je hubjenje. Mōjſaſowoy ſawo ſlabemu pſchezo ſažo pomha, pſchetož kraj ſluſcha Bohu a Wōh njecha, ſo by hubjeny podcžyſchcžany byl.

Dokelž niſchto jenotliwy wobſedžeſ ſwojeho kubla njeje, ale jenož wužiwał pſched Bohom, maju teſz wſchitzy jara wulke prawa ſobuwužiwanja. Paduchſtowo je, ſo wē, ſaſajane, ale wone ſo je ſmjereču njelhoſta, ale i wrōcženjom teho, ſchtož je ſo kradnylo a i 2—5-krōcžnym ſarunanjom, 2. Mōjſ. 22, 1—15. Ale ſobu wužicž ſmē khudy wunoſchł i kraja, taſ ſo ſmē na winizy a na roli kōždy czaſ telko ſebi wjacž, kelkož ſamōže ſa wotomil iſcž

řobu wřacŕ pař nicŕo njeřmŕ, 5. Mŕjř. 23, 24. W cŕařu řnjow, hdyř řu řuŕ domřhowane, řo na polach njeřmŕ řbŕtkne řhrabacŕ, ani řkŕři řbŕracŕ, Ruth 2. W řkŕřdym 7. lŕcŕe řo rola ani wob- dŕřlacŕ njedŕrbi, ale dŕrbi njeřcŕ, řchtoř řamo wot řebje narwŕe, a to řo domřhowacŕ njeřmŕ, ale řa cŕłowjekow a řkŕt je hromadŕe, wone je řhudym tař derje ř wuřitku, řař řamowŕitym, 3. Mŕjř. 25. — So řo te řwobodne lŕto wopradowŕe pŕchewjedŕe, wo tym cŕitaj Neh. 10, 31 a 1. Mŕaff. 6, 49. 53.

So praji, řo pŕchi tajřim hořpodowanju řane bohatřtowo řa- řcŕcŕ njemŕe, a řchto budŕe ř wŕkowanja? Weřta wŕe je, řo řo tele řakonje na wŕchitke wobřtejnořcŕe naloŕicŕ njemŕa, ale řař bŕřche tehdow w Ranaanje: plŕdny, ale řapuwŕeřeny řraj ř malo wobŕdlerjemi, řiř bŕchu řami ratarjo, dŕrbiřch řhmanowŕ tŕch řakonjow řa tamny cŕař jenoř wobdŕiwacŕ. Bŕle pař hiřchcŕe to řmyřlenje, řotreř ř tŕchle řakonjow řŕcŕi. řraelit dŕrbi řo ře řwójim řŕlym domow na řwojeř řemi řiwicŕ a ani řa tym řtejeř njeřmŕ, řo řhŕř řo wobohacŕicŕ. Runje nahrabnowŕe dŕrbi řakon napŕchecŕiwow řkutkowacŕ. Wŕn dŕrbi řebi na to pomyřlicŕ, řo je Wŕh jemu to řublo dař, niř řo by pokladŕ hromadŕil, ale řo bychu wŕn a jehow dŕcŕci řo řeřiwili — a druřy teř.

Ořeho dla řozjaldemokratojo řenje na tute řdobne myřle w nařchŕ bibliji njeřpomnija.

(Pořracŕowanje.)

Řchŕeřcŕijanřte řwŕjbnŕe řiwjenje w ŕtarřm cŕařu.

W řpocŕatku bŕřche řchŕeřcŕijanřta wořada wulka řwŕjba. Tehdom bŕřche řchŕeřcŕijanřta řwŕjba mala wořadka. To řhŕemy je řwŕeĎeřenjow je řtarřch cŕařow dopokafacŕ, řo bychmy wŕchitŕy, řiř je cŕitamy, po řřalmiřcŕe cŕinili a prajili: „řa řhodŕu je řwŕŕnej wutrobou w řwŕjowim domje.“ řř. 101, 2.

Řenje lubowŕ bŕeř muřow a řonu ř tajřej cŕeřcŕi pŕchŕřchla njeje, řař w řwŕjatym piřmje, hĎeř řo jako wobras lubowŕe Woŕeje ř jehow ludej, lubowŕe řhŕyřtuřowewje ř jehow wořadŕe wu- řhwaluje. Teho dla dŕrŕbjeřche mandŕelřtowo řchŕeřcŕijanam řa řame řwŕjate placŕicŕ. Najŕeňřche řłowa wo tym namařamy pola řtareho řŕŕkwinskeho wŕtza Tertulliana, řiř je wokoło 200 řniřku napŕřal ř tym napŕřmow: „Mojeř mandŕelřtej.“ W njeř řo piřche: „Mař řenje, hdyř řteř dwaj wŕŕjaj hromadŕe, řotreř mataj jenu nadŕiju, jedyn řŕnŕ řwŕjowewu řadanjow, jene řiwjenŕřte wařhŕje a jene wařhŕje, Bohu řłuŕicŕ. Wŕnaj řo hromadŕe modlitaj, roř- wuĎŕitaj, napominataj, njeřŕetaj. Wŕnaj řo hromadŕe w Bořim domje a pŕchi Bořim blidŕe řeňĎetaj a w nuřy řař w řbořu řo runje tař řadŕŕŕitaj. ředyn pŕchŕed druřim nicŕo řradŕneho nima a jedyn druřemu wobĎeřnořcŕ njeje. řjawnje řo řhori wopytaja a jedyn druřemu njeřamjeĎŕi, hdyř nŕřchto řhudemu da; wŕnaj řo hromadŕe wjeřŕetaj modlitaj. Tajki por wŕhladaĎ a řłŕřchecŕ, je řhŕyřtuřowowa radořcŕ, tajkim wŕn řwŕj mŕŕ dawa. Wŕnaj řtař hromadŕe w jehow mjenje, teho dla je wŕn řam pŕchi niĎ a hĎeř je wŕn, řŕn řh njeje.“

Druhdŕe řo domjaza pobořnořcŕ w jenotliwym hnař wo- piřuje. Ambrosius (ř 397) řenje wo raňřchich paĎŕŕjach praji: „Njewŕřch ty, o cŕłowjecŕe, řo řy pŕŕicŕŕi twŕjeje wutrobŕ a twŕjeje řŕcŕe wŕchŕdŕne Bohu winŕjty?“

řa raňřchŕ řhŕŕluřch bychu řebi rařy 63. řřalm wuřwolili, řotreř řo tař řapocŕnje: „Bořo, ty řy mŕj, rano wotucŕu ja ř tebi; mojeř duřchŕ Ďe řo piĎ po tebi“; řa wjeĎŕŕny řhŕŕluřch řłuŕeřche řřalm 139: „Řnjeŕe, ty wobhŕmŕřch mje a řnajŕřch mje.“ PaĎŕŕje wuřpŕewawŕřchŕ bychu řo řa blido řeřŕdali, pŕchetoř by řo prajilo: Wŕřchewjenje duřchŕ dŕrbi cŕŕlnemu wŕřchewjenju pŕjedŕy hieĎ, njebŕeřte řeňřřtemu. ř modlitwu bychu do dŕŕla řchli. Mořcŕo bychu dom, do řotrehoř bychu řařtupili, ř modlerřřim řłowow po- řtrowili a bychu po řhromadnym modlenju řařo woteřchli. Tař řwŕeĎeřeřche domjaze řiwjenje řchŕeřcŕijanow wo řich řadanjow, w nje- pŕchewŕjenym towarřtwe ř tym Řnjeřom řtejeĎ.

To wŕchŕ bŕřche jenoř tam mořno, hĎeř mejeřchtař mandŕelřřtař tu řamuwŕewu. Ale w tamnym cŕařu řo porŕĎko njeřta, řo bŕřche muř pohan, a řona řchŕeřcŕijanka, a na wopař. Potom bŕřche najwŕaňřŕřchŕ nadawř wŕŕjazeřo, njeŕwŕjazeřo dobyĎ. „NiĎto njeje mořniřchŕ řhibo pobořna řona, řwŕjoweho muřa rořwuĎŕicŕ a napominacŕ“, praji najwŕeřŕřchŕ pŕĎař řtareho cŕařa řhŕyřřtomuř. Dopokafmo ř temu poda Monna, řotrař bŕřche ř pohaniřim muřow řenjena, řotrehoř ře řwŕjowim řiwjenjom doby, řo řo řchŕcŕicŕ a meřchŕniř řwŕjeĎicŕ da, po cŕimŕ hiřchcŕe 45 lŕt, haĎ bŕřche nimale řto lŕt řarŕy, řwŕjowu wořadu wŕĎeřeřche. Monje jeřny řyn, řiř bu řławny řŕŕkwinsŕi wuĎeř, tu řhwalbu da, řo wŕchitko, řchtoř řebi

pŕchewŕŕa, ř polnym pŕĎaĎŕow řapocŕa; hdyř by domach byla, by jej domjaze dŕĎlo po řdacŕu najwŕaňřŕřchŕ bylo, hdyř by w Woŕeř řłuŕŕbje byla a řo modlŕla, by řo řdalo, řař by wot řeňřřchŕ myřłow řŕle řdalena byla. Wŕna řo řama tař wobŕnjeři, řo řamŕ, řo řama řa najbŕlořŕniřchŕ Bohu dŕřakowacŕ; wŕna bŕřche tař dobroĎŕiwa, řo by, hdy by mořno bylo řama řebje a řwŕje dŕĎcŕi pŕchewŕala a wuwŕřchŕ řhudym rořĎŕŕilŕa. — Teř Monna, Auguřtinowa maĎ, bŕřche ř pohaniřim muřow, Pařizijow, řenjena, řotreř bŕřche wŕchŕn nahŕy. Wŕna bŕřche cŕiĎi a mjeřřchŕ cŕłowjek, ř wutrobnej pŕchewĎelŕniwořcŕu a mudrořcŕu wŕna rořhŕmjeřche mŕŕ domach řĎeřŕeĎ, hdy by muřowa nahŕořcŕ řŕn řařcŕ hrořŕla; Pařizijuw pař, řotreř bŕle a bŕle wŕwŕowŕeř tajŕeje mandŕelřteje pořna, pŕchewĎiwow řchŕeřenŕy řwŕjowich dŕĎcŕi niĎo njeŕejeřche a řo řkŕnŕŕnje řam řchŕcŕicŕ da. Na tajŕe wařhŕje řdobne řony w tamnyĎ lŕřtotetřch řchŕeřcŕijanřtwe pořbŕhŕjenje řarunacŕ pŕtachu, řotreř bŕřche wone řonjazeřu narŕdeř pŕchŕnjeřlo pŕchew to, řo řowu, řotrař w pohaniřim řwŕeĎe niĎo njeplacŕejeřche, ř polnej řobu- herbowŕy hnady wŕĎneho řiwjenja řeřini. Na wopař řu teř muřowo na řwŕje njeŕwŕjaze a řhwalaze řony je řohŕnowanjow řkutko- wali; řtara bajka nam powjeda, řo je řŕŕ řwŕjowej řony, jako bu ř martrařřej řmjeřcŕi wjedŕena, na pořłedni puĎ to řłowo řobu dař: Wopomŕ teho Řnjeřa! Alemens Řomřŕi wobŕwŕeĎŕi Řorinŕiřřim (w lŕcŕe 96), řo řu řwŕje řony ř řwŕjowemu řiwjenju na- pominali; řo je Tertullian řwŕjowej řony řniřu pořwŕjeĎil, je řo řiřo najpomniĎo. Na wopař řo wo pohaniřim mandŕelřřim, řiř řruĎe na pohaniřtwe wŕřařche, powjeda, řo je po pohaniřim wařhŕju řo Deřřiřteřo orařla woprashal, řař dŕrŕjal řapocŕeĎ, řo by řwŕjowu řonu wot řchŕeřcŕijanřteje wŕŕy wotwobroĎil, — ale řo je řo jemu wotmolwjenje dořtalo: w tym padŕe je řwŕdŕ řŕeĎř podarmo.

Teř na wobřtejnořcŕe bŕeř řtarřchŕimi a dŕĎcŕimi dŕrŕbjeřche řchŕeřcŕijanřtowo najwŕeřŕřchŕ řaĎiřchŕeĎ meĎ. Lubowŕ bŕeř řtarřchŕimi a dŕĎcŕimi je to pŕchŕnarŕĎeřne cŕuĎe, řotreř řo najĎlŕeje řĎeřŕi pŕchewĎiwow řtařenju hŕŕcha, řotreř cŕłowjeka twjeřdeřo cŕini; ale hdyř je hŕŕch wŕchitko pŕchewŕal, řo teř pŕchŕima; wo romřřim řhŕŕo- rje Nerŕnje řo powjeda, řo je řam řwŕjowu maĎ řkŕnŕowacŕ dař. Pořłedŕne wŕřchewjenje řtareho řłuba wo cŕařu Mŕŕiŕařa praji, řo budŕa w nim wŕtŕow wutrobŕy wobroĎene ř dŕĎcŕow a wutroba dŕĎcŕi ř wŕtŕam (Mat. 4, 6). Řař bŕřche mandŕelřtowo řchŕeřcŕijanŕej pŕchew to řwŕjeĎene, řo bu mandŕelřta lubowŕ řnamjo lubowŕe řhŕyřtuřowewje ř jehow wořadŕe, tař je řteřiřchewo nana a maĎŕŕe ř jeju dŕĎcŕow pořwŕjeĎene ř tym, řo řo Wŕh řam řjewi jako řŕn pŕawŕ WŕĎeř, řo řchŕeřcŕijanřtowo niĎo druhe njeje řhibo dŕĎcŕat- řtowo Woŕe. Dořho pola pohaniřchŕ Řomřřchŕ placŕeřche, řo w nanowej wŕli řtejeřche, to dŕĎcŕo pŕchŕieĎ abo řo jehow wotŕjeř- nyĎ a romřte wařhŕje bŕřche, nowonarŕĎeřne dŕĎcŕo naneř pŕchew nohi poloŕicŕ a wŕĎafacŕ, haĎ řo pŕchŕiwŕmje a řa řwŕje dŕĎcŕo pŕchŕipŕŕnaje abo niř; ale řchŕeřcŕijanam placŕachu dŕĎcŕi, řař řo řamo rořumŕ, řa dař Woři; je řkŕnŕowacŕ, by řim řaĎŕŕne mordatř- řtowo bylo. (Pořracŕowanje.)

Wŕn njeŕwŕeřeřche napŕchewĎiwow řtaĎ.

Pobořny, nŕřk řiřo dawno řemŕjety duřowny Weiha w Gohl- feldŕe pŕĎewawŕeře ewangelijon ř tajřej mořu a řaĎuĎow, řo bu pŕchew njeřo wjele duřchŕow ř temu Řnjeřej pŕchŕiwjedŕenŕch. řemu řwŕeřej řo to na řane wařhŕje njeřpŕodobawŕe a wŕn cŕinjeřche, řchtoř mořeřche, řo by pobořneho duřowneho wu- řmŕeřchŕowal. Duř wunamařachŕ bajku, řo bychu luĎi wotĎeřŕeli wot jehow pŕĎewanjow: „řdyř duřowny Weiha nŕřowu řuku da, řŕn je wŕchŕn do jehow řuřłarřteje mořy datŕy a dŕrbi cŕiniĎ, řchtoř wŕn Ďe. Teř ma wŕn pjeĎa wořŕbitu moř na herzach na řejwanŕřchŕ řubjach, řo řim řich řŕhŕe herřřtowo tař wŕhidne řeřini, řo wŕni řami řwŕje inřtumentŕy pŕjeĎ cŕiřnu a řo wobroĎa.“

Řjedalořo Gohlŕelda bŕřche tajki herř řiwŕy. Wŕn bŕřche řo haĎ do teho cŕařa jara malo řa Bohom a řa řbŕŕnořcŕ řwŕjeje duřche pŕařchal. Wŕn bŕřche dŕiwi cŕłowjek, řotreř wŕchitko, řchtoř bŕřche pŕchi piřtanju řařłuřil, bŕŕŕy řařo pŕchewi a pŕchewĎini. řŕn herř řuřłat bŕřche řŕdy wo teř bajzy řłŕřchal, duř řo řmŕejeřche a řo řařliwawŕe a roĎeřeřche, řo jemu Weiha niĎo njeĎŕini a řo Ďe, řo by to wŕchitkim luĎow řjawnje pokafal, njeĎŕelu do Gohlŕelda řemřchŕi hieĎ. řerzowa řona tu wŕeř tař na řŕhŕe nje- bŕjeřeřche ale wotradŕeřche muřej, řo njeby na Weihu pořłuchacŕ řchŕ. Teho řo tař njebojeřche, řo mořł wŕn řnawo potom pobořny byĎ; to bŕřche jej wŕchŕo jene, dořelŕ řama wjele řŕĎna njebŕeřche a to wjeřŕe řiwjenje w řorĎŕmje, hĎeř jeřny muř piřtařche a wŕna pořłuŕeřche, řo jej derje řpŕodobawŕe.

Tola Guflak bo wottrafchicj njeda: „Ach shtu, ja hym zyly karla, mje tón pobožny duchownczł njeppodnje.“ Wón njedzeli do Gohlfelda stupasche, a kemschi pschindže. Wón bo hižo wjekelesche, so budže bo se swojej krutosczu pokhwatacz. Lědy běsche duchowny sapoczal předomacz, — a wón tón króc j wošebitej mozu a lubosczu rěczesche. — Duž bu hanjerjej tač džiwno a jako duchowny k wobsamknjenju praji: „Ja hym njedawno šlyšchal, so wo mni powjedaja, so móžu s rukudacžom cžłowjekow k Bohu wobrocizč. O moji pscheczeljo, ja bych šebi pschal, so by temu tač bylo! Šchetoz potom bych j wješelom j domu do domu šhodžil a kóždemu ruku poskicizil, so mohl jich k mojemu šnjeje a šbóžnikej dowjesč, w kotrehož towacštwje bo šbóžny cžuju. Tola ja móžu waš jeno j wutrobu napominacz a prošnje: Dajče bo j Bohom wujednacž, přjedy hacž je posdže!“

Temu herzej bo pokutne šlyš j woczow linychu. Zyle cžichi wón domoj džešche, wja směrom šwoje hušle wot jczěny a rošbi je k najwjetšchemu hněwanju šwojeje žony. Tola žane wrjeskaje a hanjenje jeho žony ničjo njeppomhasche, wón wošta pschi šwojim pschedewšacžu. Wón jasta zyle je šwojim pišlanjom, dokelž běsche jemu to wot teho cžaja štaženje a wróczi bo šašo k šwojemu přjedawšchemu rjemješlu a sapocza j Bohom cžiče nowe žiwjenje. Šako žona šwojeho hewal džiwjeho a bo wadžazeho muža cžičeho a mileho widžesche, pocza bo tež hašbowacz a njemóžesche dšje napšchecžiwjo štač. Temu njedzeli, jako ju wón napominasche šobu do Gohlfelda kemschi hieč, wona jemu wolu cžinjesche a j njej bu tež šepje.

Njeje moje šlowo jako woheń? praji tón šnješ, a jako hamor, kiž škalu rošbije. Šer. 23, 29.

Boža ruka w historiji.

Džeń 12. oktobra 1693 da franzowski kral Ludwik XIV. psches kralowštego šastojnika, j mjenom Henza, rowy němškich šhězorow w Speyeru jahubicž. Džeń 12. oktobra 1793, runje sto lět posdžičo, buch psches franzowskeho ludoweho wodžerja, j mjenom Henz, rowy franzowskich kralow w Saint-Dmis šahubjene.

Šdžž nam wopokasna prawdosczje Božeje w hromadže trjeche-nju tajšich jenotliwých wězow tač móžne bo šjewja, bo našcha wutroba wšcha naštróži a našch rt praji: „To je poršt Boži!“ Tola to, so to wšhitko tač džiwnje hromadže trjechi, njeje naj-wažnišche. Wty šmy šami našonili, šchtož nam njesapomnite woštanje a wěru do praweho wodženja Božeho nam njeppowalne pschewědčenje cžinicž dyrbjało. Štomu njerěczesche našch šchědžiwý šhězor Wylem po wutrobje, jako wo kónzu Napoleonoweho šhězorštwja šlyšchawšchi praji: „Šajte pscheměnenje psches Bože wodženje!“ A njedyrbjeli my podobne šudženje Bože w tym pošnacž, so banžej šiwšej, runje jako běsche šjawnje wuprajil, so bo ženje molicž njemóže, kóna šwětnje krasnosczje j šlowy padže?

Šo hordosč do njesboža wjedže; so bo cžłowjek psches to šam kšosta, j cžimž je šhrěščił; so prawdosč lud powyšchi, ale so wotpadnjenje wot wěry njesbože a wotrocžstwo pschinješe, to je wěrnosč j pschitwarka historije. Alle šchecšijan do šwjatnižy šameje šastupi. Wón njeppšnajje jenož Boži porjad we wotšudach ludow, ale wón tež šrošymi, kač bo pucz pschihotuje ša Bože kraleštwjo a kač bo wone, hdyž je psches šhryštuša na šemi šaložene, šwojemu roššěrjenju a dokonjenju napšchecžiwjo wjedže. W tej myšli je šlawny štawišnar Jan j Müller prajil: „šhryštuš je klucz šwětnje historije.“ Štawišnar běsche šebi pschedewšal, pišma wšchelatič cžajow pschecžitacz, so by kóždy cžaj šamón j jeho šwědčenzjom šejnal. Tač bu k nowemu šakonju dowjedženy, kotrehož wulku wažnojč hacž dotal hiščeje pošnal njeběsche. Šajki wón šacžičč došta, j tymi šlowami wuprajil: „Zyly šwět je jenož k temu poštajem, ja teho šbóžnika škutkowacz; hacž dotal mi pschi mojej šnajomnosčji w historiji něšchto pobrachowasche a šakle wot teho cžaja, so mojeho šbóžnika šnaj, je wšhitko šajne psched mojinaj woczomaj; j nim ničjo njeje, šchtož dorošymil njebych.“

Bože šjewjenje psches historiju je džel jeho powšchitkowneho šjewjenja. Wone bo rošdželuje wot jeho šjewjenja psches jeho šlowo w šwjatym pišnje tač, so j teho powšchitkownje šjewjenja Boha dopšnacž njemóžemy. Šaž štworba, tač je tež šwětna historija biblija j wobrašami, kotrejež wobrašy jenož šrošymišch

j biblije šameje, kotrejež wěrnosczje nam wona roškladuje. Šchetoz psched mudrymi a rošomymy je Boh jo potajil a jo njerošomym šjewil, tač je bo jemu derje špodobalo (Mat. 11. 25, 26).

Jenicžka šchucžka.

Šched něhdže 20 lětami pobožna knjeni w Londonje wob tydžen juntrócž šhorownju wopyta, so by šhorym róže a šhartu j biblištimi hrončžkami pschinješla. Šuntrócž šhartu w franzowškej rěči šobu wša. W ložu muž ležesche, kotryž šlowežka jendželški njerošymjesche. Šnjeji jemu richel a franzowšku šhartu poda. Wón běsche Šchpaništi, kiž móžesche tež franzowšy, a wón šo ša róže podžakowa. Šako jemu pač knjeni poskiczi, so chze jemu šchpaništu bibliju daricž, to wotpokasja, dokelž to dobre kniži nješbu, kotrež cžitacz je jemu měšchik šakajal; wšche teho na to špomni, so na drubi džel j šhorownje wuidže. Ššchi tym wšchem knjeni šchpaništu bibliju kupi. Wona ju tam hnydom pošla.

Šchěčž měšazow pošdžičo Šchpaništi šašo w šhorowni ležesche. Šako ta knjeni k jeho ložu štupi, ju wón wutrobuje poštrowi a praji jej, so je jejne kniži pschecžital a w nich „la verité“ (t. j. wěrnosč) namakał. Šnjeji bo prašesche: „Šchto je wěrnosč?“ „D“, wotmolwi Šchpaništi, „wona je pošna a zyła w jenicžkej šchucžy wopšhijata: „Šedyn Boh je. a jedyn šrednik bješ Bohom a cžłowjekami, tón cžłowjek šhryštus šesus —“ to běsche ta šchucžka (1 Tim. 2, 5), kotraž běsche na tej šhareže štala.

Młody Šchpaništi šwěru w bibliji pytasche a ša něfotre měšazow to žadanje wuprajil, so chze bješ šwojimi kranjami ewangelijon pschijowjedacz. Duž do wustawa ša wuwucženje mišionarow šastupi. Šeho nan běsche njebohi a jeho wuj, kotryž běsche jemu j vormindu poštajem, běsche jeho wo jeho šamoženje šjebal. Šako pač tón šlyšesche, so chze do ewangelškeho wustawa štupicž, šlubi jemu, so chze jemu to šamoženje wróczo dacž, jeno so bo do katholickeje žyrkweje wróczi. Tola mladý muž to wšhitko wotpokasja; pschetoz ewangelijon běsche jemu wjazy winojte, hacž wšhitke pošladny teho šwěta.

Luby cžitarjo! Šdyž móže šama jenicžka šchucžka j biblije cžłowškej wutrobje tajte něšchto krasne pošcizč, tajte „mozy pschichodneho šwěta“ leža potom w dobrým šlowje Božim! (Šebr. 6, 5). A je tebi tež ewangelijon najwjetšchi pošlad?

Šošlenja modlitwa jeneho wušměwja.

W pošlenej wójnje ležachu něfotji wyschzy pola jeneho pruškeho wyschšeho hajnika. Tucz knješoj běchu w bludže, so pobožna myšl wojakam njeppšhiteji a hanjachu teho dla štareho hajnika jeho wěry dla. šhwilu šměrom wušměščenje šnješe. Šedyn džel pač, jako wyschšchi hajnik pschi šlidže šwucženu modlitwu: Šschindž, šnježe šesu, a budž ty našch hšč a žohnuj, šchtož šy nam wobradžil, špewasche a jedyn j jeho hšczow město „hamjenja“, bo wótije šmějesche, dha pschistupi tón šary knješ j šhutnym woblicžom k njemu a džesche: „Młodženzo, so jenož ras do wobštejnosczow njeppšhindžecze, hdyž byščeje bo rad modlił a to njemóžecze.“

Wobjed hiščeje njebč nimo, dha buch wyschkojo do brónjom wolane. Njeppšcheczel běsche njenadžuzy nadpad jczinil a běsche hižo zyle w šliškosčji. Njeppšcheczel budže šbity a bšry bo wyschkojo do hojpodliwego doma šašo wrócza, ale jich woblicza šu šlěde a šastrožene, hacž runje běchu tola dobyli. Šoni powjedaju wyschšchemu hajnikej, so je we pošlenim wotomiku, jako njeppšcheczel hižo zofasche, jena kulka jich pschecžela trječila, kiž běsche krotko přjedy štareho knješa rošhěwal a so je w šmjertnym šyštu šranjem wyschł, ruzy štyšnywšchi bo modlił: „Šschindž, šnježe šesu, a budž našch hšč a pošohnuj, šchtož šy nam wobradžil“ — jenicžka modlitwa, na kofruž běsche bo dopomnil.

„Šombaj Boh“ je wot nětka niz jenož pola knješow duchowných, ale tež we wšchěch pschedawarujach „Ššerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacz. Na šchtwórcž lěta placzi wón 40 np., jenotliwe cžigla bo po 4 np. pschedawaju.